

ת"פ (באר שבע) 20766-06-23 - מדינת ישראל נ' רמי צליח - בעניינו

ת"פ (באר-שבע) 20766-06-23 - מדינת ישראל נ' רמי צליח - בעניינו ואח'מחוזי באר-שבע

ת"פ (באר-שבע) 20766-06-23

מדינת ישראל

נגד

1. רמי צליח - בעניינו

2. פלוני (קטין) - לא בעניינו

3. ר.ד. - לא בעניינה

ע"י ב"כ עו"ד משה ימין ממשרדו של עו"ד אורן ששון

בית המשפט המחוזי בבאר-שבע

[09.06.2024]

כבוד השופט אלון גביזון

גזר דין

(בעניינו של הנאשם 1)

1. הנאשם הורשע, ע"פ הודאתו בכתב האישום המתוקן, בעבירה של סחיטה בכוח- עבירה לפי סעיף 427 רישא לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין") ובעבירה של סחיטה באיומים - עבירה לפי סעיף 428 רישא לחוק העונשין.

כתב האישום והסדר הטיעון:

2. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, במועד הרלוונטי לכתב האישום, הייתה הנאשמת 3 בת הזוג של א.צ., אחיו של נאשם 1, והתגוררה לסירוגין בביתה ובבית הוריו של נאשם 1 יחד עמו ברחוב XXXXXX, בא.צ.

במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, אך עובר ליום 6.5.23, גמלה בליבו של נאשם 1 ההחלטה לסחוט בכוח ובאיומים את משפחתו של מ.א.ר. (להלן: "המתלונן").

לצורך הוצאת התכנית לפועל, בהוראתו של נאשם 1, יצרה נאשמת 3 קשר עם המתלונן באמצעות תוכנת המסרים של הרשת החברתית "אינסטגרם" (להלן: "הצט"), תוך שהיא מתחזה לדמות אותה בדתה, וזאת על מנת לפתות את המתלונן להיפגש עמה.

החל מתאריך 6.5.23 קיימה הנאשמת 3, בהוראתו של נאשם 1, שיחות עם המתלונן בצ'אט, וזאת תוך שהנאשם 1 מדריך אותה מה לומר למתלונן.

במהלך השיחות של נאשמת 3 בצ'אט עם המתלונן, נאשמת 3 עדכנה את נאשם 1 בזמן אמת בכל מהלך השיחה, "צילמה מסך" ושלחה את ההתכתבות לנאשם 1 אשר הנחה אותה כיצד לפעול.

בתאריך 16.5.23, הנחה נאשם 1 את נאשמת 3 לכתוב למתלונן הודעה בצ'אט על מנת לתאם פגישה עם המתלונן. בתאריך 17.5.23, בשעה 17:33, עדכנה נאשמת 3 את נאשם 1 בכך שהמתלונן הסכים להיפגש עימה.

בהמשך למתואר, בהנחייתו של נאשם 1, קבעה נאשמת 3 עם המתלונן להיפגש בפארק הציבורי ברחוב שז"ר שבעיר באר שבע (להלן: "הפארק").

בהתאם לכך, בתאריך 17.5.23 בשעה 23:50 או בסמוך לכך, הגיע המתלונן לפארק. או אז, הגיחו ברכב נאשמים 1 ו-2 יחד עם עוד מספר אחרים שזהותם אינה ידועה למאשימה, כשכולם רעולי פנים ומחזיקים בידיהם חפצים הנחזים להיות נשקים (להלן: "האחרים").

המתלונן, שחשש מפני הנאשמים 1 ו-2 והאחרים, עלה לרכב והם נסעו מהמקום.

בהמשך למתואר לעיל, בשעה 23:59 יצר נאשם 1 קשר עם פ.ג. (להלן: "פ.ג.") והשניים קבעו להיפגש סמוך לבית הקברות בישוב שגב שלום (להלן: "מקום המפגש").

נאשמים 1 ו-2 ושניים מהאחרים, הגיעו למקום המפגש עם המתלונן ברכבם. פ' הגיע גם הוא למקום המפגש באמצעות רכבו, כשיחד עמו ברכב נמצא א.א.ע, קטין יליד 2007.

במקום המפגש, נאשמים 1 ו-2 והמתלונן עברו לרכבו של פ', ויחד הם נסעו למערה הסמוכה לבית הקברות (להלן: "המערה").

במערה, נאשם 1 הכה את המתלונן באמצעות מקל בראשו, וגרם לו לחבלה של ממש.

במהלך אותו הלילה, התקשר נאשם 1 לע.א.ר, אמו של המתלונן ולע.א.ר, אחיו של המתלונן, מספר פעמים (להלן: "אמו של המתלונן" ו"אחיו של המתלונן" בהתאמה).

כאשר אחיו של המתלונן ענה לשיחה, נאשם 1 איים עליו כי אם לא ישלם לו 120,000 ₪, הוא ירה למתלונן בראש, וזאת כדי להניע אותו לשלם לו את סכום הכסף האמור. כמו כן, נאשם 1 איים על האח "אם תדווח למשטרה אתה תלך", או מילים דומות לאלו.

אימו של המתלונן, אשר ישנה כאשר התקבלו השיחות לעיל במהלך הלילה, חזרה למספר הטלפון ממנו התקבלה השיחה בשעה 04:05 על מנת לברר פשר השיחות. נאשם 1 ענה לשיחה ואיים על אימו של המתלונן כי אם היא לא תשלם לו 120,000 ₪, הוא ירצח את בנה המתלונן בשני כדורים, וזאת כדי להניע אותה לשלם את סכום הכסף האמור.

בהמשך אותו הלילה, עברו נאשמים 1 ו- 2 יחד עם המתלונן מהמערה למבנה נטוש שנמצא בתהליך בניה ביישוב שגב שלום (להלן: "המבנה הנטוש").

בתאריך 18.5.23, בשעה 13:15 או בסמוך לכך, כוח משטרה מיוחד הגיע למבנה הנטוש ועצר את הנאשמים 1 ו- 2, א.א.ע ואת ס.א.ע.

3. הנאשם 1 הודה בכתב האישום המתוקן במסגרת הסדר טיעון אשר לא כלל הסכמה לעונש, וטרם גזירת עונשו ולאור גילו, עתרו באי כוח הצדדים לקבלת תסקיר שירות המבחן בעניינו.

תסקיר שירות המבחן:

4. בתסקיר שירות המבחן מיום 26.02.24 פורטו נסיבות חייו של הנאשם 1 והרקע המשפחתי שלו.

הנאשם יליד 2004, כבן 19 שנים, רווק וטרם מעצרו בתיק שבעניינו עבד, לדבריו, כמתקין קולטנים במשך מספר חודשים. הנאשם השלים 11 שנות לימוד, ובעקבות מעורבותו בשני אירועי אלימות, גורמי החינוך החליטו כי לא יוכל להמשיך וללמוד במסגרת בה למד, והוחלט כי ישולב במסגרת חינוכית המותאמת לנוער קצה. אולם בטרם שולב בה בפועל נעצר והופנה ע"י שירות המבחן לנוער למסגרת מרכז יום טיפולי לנוער קצה. סביב אותה תקופה איבד הנאשם את אביו, ובהמשך ניתק קשר עם שירות המבחן ומעורבותו בקונפליקטים בעלי אופי אלים התגברה.

הנאשם חמישי מבין 12 ילדים, שלושה מהם מתמודדים עם ליקויי שמיעה וחירשות, ואביו היה נשוי לאשה נוספת המתגוררת בעזה. מאז מות אביו, לנאשם תפקיד מרכזי במשפחה, בסיוע בהתנהלות הכלכלית ובסיוע לאמו בהסדרת הליכים בירוקרטיים שונים. עוד עולה מהתסקיר כי מאז מות האב, התדרדר מצבם המשפחתי, הן מבחינת לכידות המשפחה והן מבחינה כלכלית, כאשר להם חובות כבדים ומצבם הסוציו-אקונומי נמוך מאוד.

לחובתו של הנאשם 1 הרשעה אחת מחודש מאי 2022, בביצוע ריבוי עבירות מתחומי הנשק, האלימות, הרכוש והפרת הוראה חוקית, אותן ביצע בין השנים 2021-2022, בגין נידון, בין היתר, ל- 17 חודשי מאסר בפועל ומאסר מותנה בר הפעלה.

הנאשם 1 מוכר לשירות המבחן לנוער משנת 2018 ועד 2022, כאשר לאורך השנים התקשה לקבל סמכויות וגבולות ולא הצליח להתמיד בקשר עם גורמי הטיפול ולמלא אחר התכנית הטיפולית שנבנתה עבורו.

בשיחות שערכו עמו, הנאשם התייחס לעברו הפלילי ומסר כי התנהלותו זו החלה לאחר התדרדרות מצבו הבריאותי של האב. בתיאוריו נטה לצמצם ולטשטש את מידת מעורבותו ואת דפוסיו, הבלטת מצוקתו האישית, התעלמות מחומרת מעשיו והשלכותיהם על הסביבה.

לדבריו המניע למעשיו באירוע שבענייננו היה חוב כספי גבוה של המתלונן לאביו, אותו הכחיש וסירב להחזיר. על פי דבריו, במשך תקופה ארוכה ניסה לגבות את החוב בדרכים אחרות, אך ללא הועיל, ובהעדר יכולת למציאת אלטרנטיבה, ביצע את העבירות. בדבריו הנאשם טשטש את רמת התכנון העולה מכתב האישום בו הודה וכן הכחיש חלקים רבים מהעובדות הכתובות בו. את השתלשלות האירועים תיאר באופן ממזער, המפחית מחומרת מעשיו, תוך שהתקשה להציג אמפתיה כלפי המתלונן, ונותר ממוקד בצמצום חומרת האירוע ככלל. בשיחות עמו הנאשם 1 שלל כוונה לפגוע במתלונן וביטא חרטה על מעשיו. בהתייחס לקונפליקט עם המתלונן והחוב הכספי אשר לדבריו לא שולם, מסר כי נציגי המשפחות הגיעו להסכמות וכי הצדדים מחויבים לעמוד בהן. הנאשם עצור מזה כתשעה חודשים ולדבריו השתלב לאחרונה בקבוצה טיפולית במעצר. יחד עם זאת, ובניגוד לדבריו, ממידע שהתקבל מגורמי שב"ס עולה כי הנאשם לא שולב בטיפול, תעסוקה או חינוך אך מקיים מעקב עם הגורמים הסוציאליים במעצר ומשתף עמם פעולה. כמו כן, עולה כי בתקופת מעצרו צבר חמש עבירות משמעת, האחרונה מיום 31.12.23.

בבחינת גורמי הסיכוי לשיקום התחשב שירות המבחן בגילו הצעיר של הנאשם, בתפקיד שממלא במשפחתו ואת הרצון שביטא להימנע ממעורבות חוזרת בפלילים.

בבחינת גורמי הסיכון לעבריינות חוזרת, התייחס שירות המבחן לאופי ולחומרת העבירות שביצע וכן למידת התכנון העולה מהם. כמו כן, שירות המבחן הביא בחשבון התרשמותו מאורח חיים השולי שסיגל לעצמו ומהשתרשות דפוסי התנהגות אלימים ונורמות עברייניות. כן, הביא שירות המבחן בחשבון התרשמותו מהעדר ביטוי אמפתיה כנים כלפי אלו הנפגעים מהתנהגותו ומהעדר שיתוף פעולה עם הליך טיפולי בעבר המצביע על מוטיבציה פנימית נמוכה לפעול לשינוי אורחות חייו.

במכלול השיקולים, שירות המבחן העריך כי קיים סיכון גבוה להישנות התנהלות עוברת חוק, ובפרט עבירות מתחום האלימות.

הנאשם מסר כי מעוניין להשתלב בטיפול בתחום השליטה בכעסים, והתקשה לבחון מוקדי סיכון נוספים בהם יכול להירתם מטיפול. שירות המבחן התרשם כי הנאשם מבטא נזקקות טיפולית מתוך מניעים חיצוניים, בשאיפה להקל על עונשו, ולא מתוך מוטיבציה פנימית או הכרה בצורך בשינוי בדפוסי. להערכת שירות המבחן, יש מקום לשלב את הנאשם 1 בטיפול שיעסוק בזיהוי דפוסי העברייניים והאלימים והעומד בבסיסם, וכן ברכישת מיומנויות אלטרנטיבות להם. עם זאת, נוכח מאפייניו וגורמי הסיכון שפורטו, ובהעדר מוטיבציה כנה לפעול לשינוי, נמצא כי הנאשם אינו מתאים לשילוב בטיפול מחוץ לכותלי הכלא.

לאור האמור לעיל, שירות המבחן לא בא בהמלצה שיקומית-טיפולית בעניינו של הנאשם 1, והמליץ על ענישה מוחשית, הכוללת מאסר בפועל והטלת מאסר על תנאי. כמו כן, שירות המבחן המליץ כי גורמי שב"ס במקום מעצרו ייבחנו, במידת האפשר, שילובו של הנאשם בהליכי טיפול בין כותלי הכלא.

ראיות וטענות לעונש:

5. במסגרת הראיות לעונש הגישה המאשימה תדפיס מידע פלילי בעניינו של הנאשם (ת/4) וכן הכרעת הדין וגזר הדין שניתנו בעניינו בת"פ (מחוזי מרכז לוד) 19540-12-21 מיום 10.05.22 והכולל מאסר על תנאי בן שמונה חודשים (ת/5).

ההגנה לא הגישה ראיות לעונש.

6. ב"כ המאשימה הגישה טיעוניה לעונש בכתב והוסיפה בעל פה במהלך הדיון. המאשימה עתרה למתחם עונש הולם הנע בין 40 ל-60 חודשי מאסר בפועל, ולגזור על הנאשם 55 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה ארוך וממושך, הפעלת המאסר המותנה במצטבר שיוטל בתיק זה ופיצוי הולם ומשמעותי לטובת נפגע העבירה.

המאשימה הפנתה לערכים החברתיים שנפגעו מהעבירות שביצע הנאשם ובכללם, כבוד האדם, האוטונומיה והרצון החופשי, ביטחון הפרט, חירות הפרט וחופש הפעולה שלו, שלווה נפשו של מושא הסחיטה, קניינו, הסדר הציבורי ושלטון החוק. לדברי ב"כ המאשימה מידת הפגיעה בערכים המוגנים בענייננו אינה מבוטלת שכן חרף העובדה שסחיטת המתלונן לא נשאה פרי, הנאשם במעשיו הטיל מורא ופחד במתלונן, לקח אותו בשעת לילה מאוחרת יחד עם אחרים בכוח, היכה אותו, שם אותו במערה והתקשר לאמו בכוונה לסחוט אותה.

עוד הוסיפה ב"כ המאשימה כי עבירת הסחיטה באיומים הפכה בשנים האחרונות למכת מדינה, קשה ורחבת היקף ועל כן שומה על בית המשפט בבואו לגזור את עונשם של מבצעי עבירות אלו ודומיהן, לנקוט בענישה ממשית ומוחשית בדמות מאסרים ממושכים.

ב"כ המאשימה פירטה הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ובכללן התכנון המוקדם, הנזק שנגרם ושהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירות, המניע הכספי לביצוע העבירות והאזכרות והאלימות שאפיינו את מעשיו של הנאשם. לדברי המאשימה הנאשם יכול היה בכל שלב להפסיק את האירוע אך לא עשה כן.

המאשימה הפנתה למדיניות הענישה הנוהגת המחמירה והמרתיעה בעבירות בהן הורשע הנאשם ומסייעת לנסחט "לשבור את קשר השתיקה" ולהגיש תלונה, תוך פירוט מספר פסקי דין.

לדברי ב"כ המאשימה עסקינן בנאשם אשר העולם הפלילי אינו זר לו, לחובתו רישום פלילי בגינו ריצה מאסר בפועל ולחובתו עומד ותלוי מאסר על תנאי בר הפעלה. מתסקיר שירות המבחן עולה כי הנאשם מוכר לשירות עוד מאז שהיה נער. מהליך האבחון שנערך לנאשם בתיק שבענייננו, התרשם שירות המבחן מצעיר בעל גורמי סיכון רבים ומשמעותיים וכי הוא בעל סיכון גבוה להישנות עבירות בתחום האלימות. הנאשם בתיאוריו ניטה לצמצם או לטשטש את מידת מעורבותו ואת דפוסיו והתקשה להציג אמפתיה כלפי המתלונן. שירות המבחן נמנע מהמלצה טיפולית והמליץ על ענישה מוחשית בדמות מאסר בפועל ומאסר מותנה. לדברי ב"כ המאשימה בעתירתה לעונש לקחה בחשבון המאשימה את הודאת הנאשם, החיסכון בזמן השיפוטי ובהעדת העדים.

7. ב"כ הנאשם 1 ביקש להתחשב בגילו הצעיר של הנאשם, בהודאתו ובחיסכון בזמנו של בית המשפט. לדבריו הנאשם לקח אחריות על מעשיו ומביע חרטה מלאה. הנאשם יליד 2004, מגיע ממשפחה של 12 אחים ואחיות, שלושה אחים קטינים נכים ואביו נפטר לפני שש שנים.

לדבריו ומבלי להמעיט בחומרת המעשים, הרי שהנאשם בטיפשותו ביצע את העבירות כדי לעזור לפרנסת המשפחה, וככל שהראיות בתיק היו נשמעות בית המשפט היה למד כי המתלונן אינו צדיק.

נטען כי בניגוד לעמדת המאשימה, עסקינן באירוע נקודתי ולא מתמשך, ספונטני ללא תכנון ארוך, והעובדה שהמשטרה הגיעה במהירות אל הנאשם ואל האחרים מלמדת על היותם חובבנים ולא עבריינים מקצועיים.

ב"כ הנאשם הוסיף וטען כי המחוקק קבע שהעונש של המסייע הוא חצי מעונשו של המבצע, והפנה למספר פסקי דין המלמדים כי עתירת המאשימה לעונש מחמירה.

ב"כ הנאשם ביקש כי עונש המאסר המותנה בתיק ת"פ 19540-12-21 יופעל בחופף לעונש המאסר שיוטל על הנאשם בתיק שבעניינו. לדבריו הנאשם מבקש להשתלב בתוכנית שיקום כדי שיוכל לצאת לחיים תקינים וניתן להסתפק בחפיפת עונש המאסר המותנה.

8. הנאשם 1 אמר שהוא מצטער על מעשיו, לא ידע את ההשלכות שלהם ומבקש מבית המשפט לתן לו הזדמנות להתחיל בדרך חדשה. הנאשם סיפר כי הוא משתלב בקבוצות ומחכה לאישור כדי לעבור למחלקת טיפול ולהתחיל בקבוצת חינוך. דיון והכרעה:

9. הנאשם הורשע במסגרת הסדר טיעון בעבירות של סחיטה בכוח וסחיטה באיומים.

בהתאם לסעיף 40(ב) לחוק העונשין, עקרון ההלימה הנו העיקרון המנחה בענישה ויש לבחון קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה, בנסיבותיה ובמידה אשמתו של הנאשם, ובין העונש המוטל עליו. העונש צריך לעמוד בהלימה למעשה ולעושה.

קביעת מתחם העונש:

10. אין מחלוקת בעניינו כי שתי העבירות שביצע הנאשם מהוות אירוע עונשי אחד בגינו יש לקבוע מתחם עונש הולם אחד. לצורך קביעת מתחם העונש ההולם יש לבחון הערכים החברתיים שנפגעו מהעבירות ומידת הפגיעה בהם, מדיניות הענישה הנוהגת והנסיבות הקשורות לביצוע העבירות. הערכים החברתיים שנפגעו ומידת הפגיעה בהם:

11. במעשיו המתוארים בכתב האישום המתוקן פגע הנאשם 1 באופן משמעותי בערכי כבוד האדם, ביטחונו האישי, שלומו הגופני ושלוות נפשו. כמו כן, פגע הנאשם בקניינו של האחר ובסדר הציבורי.

לעניין הערכים המוגנים בעבירות שבעניינו ראה דברי בית המשפט העליון בע"פ 7644/17 יעקב גראד נ' מדינת ישראל (21.10.18):

"מעשה הפוגע בקניינו של הנסחט, באוטונומיה שלו ובכבודו".

וכן ראה דברי בית המשפט העליון בע"פ 1106/11 מדינת ישראל נ' תום ואקנין (29.6.11):

"מדינה דמוקרטית, החורטת על דגלה עקרונות של חופש וחירות, אינה יכולה לתת יד לגורם כלשהו אשר חפץ לעשות דין לעצמו, ולהשיג את מטרותיו תוך הפעלת אמצעי לחץ פסולים, ופגיעה בכבודו ובקניינו של האחר - ללא רשות. אין חולק אפוא על הקשר שבין האיסור המופיע בעבירה, לבין הזכויות המעוגנות בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו". מדיניות הענישה הנוהגת:

12. בית המשפט העליון הבהיר כי הרשעה בעבירה של סחיטה באיומים או סחיטה בכוח מחייבת ענישה מחמירה, אשר תעביר מסר ברור לפיו העוברים עבירות מסוג זה מסתכנים בשלילת חירותם לתקופה ארוכה ובאופן אשר יעודד את קורבנות העבירה "לשבור את קשר השתיקה".

ראה לעניין זה ע"פ 1725/07 מדינת ישראל נ' פלוני, (14.5.2007):

"אכן, ערים אנו לכך שהנסחטים במקרים רבים אינם נכונים להתלונן פן יבולע להם, והרי אין ניתן להעמיד שוטר ליד כל נסחט 24 שעות ביממה. לפיכך נודעת חשיבות מרובה להרתעת הסוחטים. יתר על כן, המדובר בעבירות שיש בהן שפל מדרגה מוסרי מיוחד; בע"פ 9839/06 מדינת ישראל נ' חבני (טרם פורסם) ציינה חברתי השופטת ברילנר, כי:

"סחיטה היא עבירה שיש בה יסוד של שפלות לצד ההיבט הרכושי שבה". שפילות זו מתבטאת בהשגת רווחים כלים על חשבון הזולת, תוך הטלת אימה ופחד עד כדי חשש לחיים ולמשפחה".

בזיקה לאמור לעיל, אדרש למדגם של הפסיקה הנוהגת, תוך שאצין כי בעבירות של סחיטה באיומים וסחיטה בכוח ניתן למצוא מנעד של עונשים אשר מושפעים מנסיבותיו של המקרה הקונקרטי, ומפרמטרים שונים ובכללם, המניע לביצוע העבירות, שאלת קיומו של תכנון מוקדם, מידת התעוזה והתחכום בביצוע העבירה, משך ביצוע העבירות, שאלת ביצוען של עבירות נלוות, אופי האיומים ועוצמתם, אופי הכוח שהופעל ועוצמתו, גובה התמורה הנסחטת והביצוע בצוותא.

בעניינו, ובהתאם לפרמטרים לעיל, יש לבצע את ההבחנה הנדרשת לקולא ולחומרא:

א. בע"פ 5769/14 יונתן אלרואי נ' מדינת ישראל (20.9.15), הקל בית המשפט בעונשו של נאשם אשר הורשע על יסוד הודאתו בשתי עבירות של סחיטה באיומים (רישא) בשני אישומים נפרדים. הנאשם טען כי הוא בעל משרד חקירות וסחט כספים מדתיים חרדים אשר בילו עם בחורות במועדוני לילה בתל אביב תוך שאיים כי יפרסם את החומרים שאסף אם לא ישלמו לו את הכספים שדרש. בית המשפט המחוזי (ב"ש) בת"פ 58275-12-12 קבע מתחם עונש הולם ביחס לכל אחת מהעבירות הנע בין 18 לבין 36 חודשי מאסר בפועל. על הנאשם, צעיר בעל עבר פלילי, הוטל מאסר בפועל לתקופה של 4 שנים ו-6 חודשים והופעל במצטבר מאסר מותנה בן 12 חודשים (סה"כ 5 שנים ו-6 חודשים) לצד מאסר מותנה.

בית המשפט העליון עמד על חומרת עבירת הסחיטה והצורך במדיניות ענישה מחמירה, אך הפחית מעונשו של הנאשם 6 חודשים וזאת מטעמי אחידות הענישה. בית המשפט העליון קבע כי הנאשם ירצה עונש של 24 חודשים בגין כל אחת מעבירות הסחיטה באיומים לצד ענישה נלווית. עם הפעלת המאסר המותנה נגזרו על הנאשם 60 חודשי מאסר בפועל.

ב. בע"פ 7166/15 פלוני נ' מדינת ישראל (24.2.16), נדחה ערעורו של נאשם אשר הורשע על יסוד הודאתו בעבירות של סחיטה באיומים (סיפא), זיוף כוונה לקבל דבר ושימוש במסמך מזויף. הנאשם ביחד עם נאשמת נוספת התחזו לבני זוג ושידלו בעל צימר בו שהו, לקיים עם הנאשמת יחסי מין ולאחר מכן סחטו ממנו כספים באיומים. ביהמ"ש העליון הותיר על כנו את העונש שהוטל על הנאשם בת"פ (מחוזי נצרת) 18326-11-14, במסגרתו הוטלו על הנאשם 40 חודשי מאסר בפועל לצד מאסר מותנה ופיצוי למתלונן. כמו כן הופעל מאסר על תנאי בן 8 חודשים חציו במצטבר וחציו בחופף, כך שסה"כ נגזרו על הנאשם 44 חודשי מאסר בפועל.

ג. בע"פ 1637/13 רועי גולן ואח' נ' מדינת ישראל (15.7.14) נדחו ערעוריהם של נאשמים אשר הורשעו על יסוד הודאתם בפרשה של סחיטה באיומים (למעט הקלה מסויימת בעונשו של נאשם 2 בשל חלקו הקטן יותר במעשה העבירה). הנאשמים 1 ו-2 הורשעו בעבירות של סחיטה באיומים, קשירת קשר לפשע ושימוש במרמה ואילו הנאשם 3 הורשע בסיוע לסחיטה באיומים. פרשת הסחיטה ארכה כשבעה חודשים, נעשתה על ידי כמה נאשמים בצוותא, תוך שימוש באיומים על המתלונן ובני משפחתו באמצעות ניצול ידע מוקדם אודותיהם ונקיטת בריונות ואלימות פיזית. בית המשפט המחוזי בת"פ (מרכז) 13913-08-12 קבע מתחם עונש הולם הנע בין 24 ל-48 חודשי מאסר בפועל. על נאשמים 1 ו-2 הוטלו 36 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית. בשל חלקו הקטן יותר של הנאשם 2 במעשים, בהשוואה לחלקו של הנאשם 1, הפחית בית המשפט העליון בעונשו והעמידו על 32 חודשים בלבד.

ד. בע"פ 1389/13 גפיס רזיב נ' מדינת ישראל (25.6.13), נדחה ערעורו של נאשם אשר הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירות של סחיטה בכוח (רישא) וסחיטה באיומים. הנאשם הגיע לביתה של המתלוננת ודרש ממנה להפסיק יחסיה עם אחיו, כאשר המתלוננת ביקשה ממנו לעזוב את הדירה התיז עליה ועל ביתה חומר דליק מבקבוק שהביא עמו וצעק לעברה כי בכוונתו "לשרוף את כולם". כשקראה המתלוננת לעזרה נעמד בנה בינה ובין הנאשם וניסה לדחוף אותו אל מחוץ לדירה אך הנאשם המשיך להתיז את החומר הדליק גם לעברו ולאיים. הבן הצליח להוציא מידי הנאשם את החומר הדליק כשהגפרורים נותרו בידי הנאשם. המתלוננת נמלטה לדירת השכנים כשהנאשם מנסה להשיגה ומוסיף לאיים עליה ועל משפחתה. בית המשפט המחוזי בבאר שבע קבע מתחם ענישה הולם הנע בין 3 לבין 5 שנות מאסר בפועל. על הנאשם, נעדר עבר פלילי הוטלו 4 שנות מאסר בפועל לצד מאסר מותנה ופיצוי למתלוננת בסך 10,000 ₪.

ה. בע"פ 3988/09 יאיר זוהר נ' מדינת ישראל (11.2.10) נדחה ערעורו של נאשם אשר הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירה של סחיטה באיומים (סיפא). הנאשם סחט כספים מהמתלונן במשך תקופה של כ-3 שנים. הנאשם איים על המתלונן במספר הזדמנויות, תוך שהוא גורם לו לפחד ולחשש "באופן חריף וקשה", שהביאו למסור כספים לידיו. הנאשם נקט פעולות מאיימות כלפי המתלונן, כגון מעקב אחריו ואיומים מפורשים לפגוע בחייו והצליח לסחוט מהמתלונן סך כולל של למעלה מ-500,000 ₪. על הנאשם, בעל עבר פלילי, הוטלו 36 חודשי מאסר בפועל לצד מאסר מותנה ופיצוי למתלונן בסך 50,000 ₪.

נסיבות ביצוע העבירות:

13. נסיבות ביצוע העבירות בענייננו חמורות במיוחד, וכאילו נלקחו מסרט אימה, עת הנאשם 1 הוא כותב התסריט, הבמאי והשחקן הראשי. כפי שעולה מעובדות כתב האישום המתוקן, הנאשם 1 הגה את תכנית הסחיטה והוציאה לפועל תוך גיוס עזרתם של הנאשמת 3, הנאשם 2 והאחרים וכל זאת עבור בצע כסף.

14. כתב האישום המתוקן מלמד על תעוזה רבה מצד הנאשם 1, תחכום ודפוסים עברייניים אלימים תוך שהנאשם 1 דומיננטי ופעיל החל משלב התכנון וכלה בשלב הביצוע.

לצורך הוצאת התכנית לפועל, ובהוראת הנאשם 1, יצרה הנאשמת 3 קשר עם המתלונן באמצעות צ'אט באינטרנט, תוך שהיא מתחזה לדמות אותה בדתה, וזאת על מנת לפתות את המתלונן להיפגש עמה. במהלך השיחות שבין הנאשמת 3 ובין המתלונן בצ'אט, הנאשם 1 הדריך את הנאשמת 3 מה לומר ואף הנחה אותה לכתוב הודעה על מנת לתאם עמו פגישה.

15. אין מדובר באירוע נקודתי כי אם בסחיטה אינטנסיבית ומתמשכת, תוך שהנאשם 1 יכול היה להפסיקו במספר "צמתים" במהלך האירוע, אך בחר שלא לעשות כן.

מכתב האישום המתוקן עולה כי כאשר המתלונן הגיע למקום המפגש מתוך כוונה להיפגש עם הנאשמת 3, הגיחו מהרכב נאשמים 1 ו-2 יחד עם האחרים, כשכולם רעולי פנים ומחזיקים בידיהם חפצים הנחזים להיות נשקים. רק בשל חששו, עלה המתלונן לרכב והם נסעו מהמקום.

בהמשך הנאשמים 1 ו-2 נסעו עם המתלונן ברכבם למקום המפגש בבית הקברות בישוב שגב שלום ולאחר מכן עברו לרכבו של פואד ויחד נסעו למערה הסמוכה לבית הקברות.

בהמשך אותו הלילה עברו הנאשמים 1 ו-2 יחד עם המתלונן למבנה נטוש שנמצא בישוב שגב שלום, ויום למחרת נעצרו על ידי כוח משטרה מיוחד שהגיע למבנה הנטוש.

16. אזכיר כי הנאשם ביצע שתי עבירות באירוע שבענייננו, וחומרת מעשיו בולטת גם נוכח אופי האלימות הפיסית שנקט נגד המתלונן - "היכה את המתלונן באמצעות מקל בראשו וגרם לו לחבלה של ממש", ונוכח אופי האיומים שהשמיע לאחיו של המתלונן - "אם תדווח למשטרה אתה תלך" ולאמו של המתלונן - "אם היא לא תשלם לו 120,000 ₪, הוא ירצח את בנה המתלונן בשני כדורים".

17. נסיבות ביצוע העבירות בענייננו מלמדות כי עוצמת הסחיטה בחווייתו של הנסחט - המתלונן היתה גבוהה. גם בהעדר תסקיר נפגע עבירה ניתן ללמוד אודות תחושת הפחד והאימה שאחזה במתלונן עת הוא מצא עצמו נסחט על ידי הנאשם 1 בשעת לילה מאוחרת תוך שהוא מועבר ממקום למקום (בית קברות, מערה ומבנה נטוש) וחווה איומים ואלימות פיזית. ברי כי יחסי הכוחות אשר פעלו לרעת המתלונן ו"התפאורה" המאיימת הגבירו את תחושת חוסר האונים שלו והחרדה לגורלו.
18. יודגש כי האירוע שבענייננו הופסק רק בזכות התערבות משטרת ישראל, ונוכח האלימות והאכזריות העולות ממנו, אין לדעת כיצד היה מסתיים אילולא תושיית גורמי האכיפה.
19. מכל המקובץ לעיל, ולאחר שעיינתי בפסיקה אליה הפנו באי כוח הצדדים, הנני קובע לנאשם 1 מתחם עונש הולם הכולל מאסר בפועל הנע בין 36 ל- 60 חודשים, מאסר מותנה, קנס כספי ופיצוי למתלונן. באשר לרכיב הקנס ומאחר ואת מעשיו ביצע הנאשם למען בצע כסף, הרי שעונשו צריך לכלול גם רכיב של ענישה כלכלית. יחד עם זאת, ומשהמאשימה לא עתרה לקנס כספי, לא אדרש לרכיב זה.
- לענין רכיב הפיצוי, וכחלק מהאינטרס הציבורי לעודד קורבנות של עבירות הסחיטה לשבור את קוד השתיקה ולהתלונן, ובשים לב לפגיעה הממשית בשלומו הגופני, בכבודו ובביטחונו האישי של המתלונן, מצאתי לחייב הנאשם 1 בתשלום פיצוי למתלונן. גובה הפיצוי צריך לשקף גם את חלקו הדומיננטי והמרכזי של הנאשם 1 באירוע ולהתחשב גם בגובה הפיצוי בו חויב הנאשם 2.
- גזירת העונש ההולם בגדרי המתחם:
20. הענישה הנה אינדיבידואלית, ולקולת העונש התחשבתי בגילו הצעיר של הנאשם (יליד 2004) אשר גדל למשפחה קשת יום ולנסיבותיו המשפחתיות המורכבות כמפורט בתסקיר שירות המבחן.
- כמו כן, נתתי משקל להודאתו של הנאשם, לחיסכון בזמנו של בית המשפט ולתקופת מעצרו הממושכת.
21. מנגד, ולחומרת העונש נתתי דעתי לעברו הפלילי של הנאשם ולעובדה כי חרף גילו הצעיר לחובתו הרשעה בתיק ת"פ (מחוזי מרכז לוד) 19540-12-21 (ת/5) לאחר שצירף לו 7 תיקים של בית המשפט לנוער בגין מגוון עבירות נשק, רכוש ואלימות ונגזרו עליו 15 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית.
- חומרה יתרה נתתי לעובדה כי את העבירה בענייננו ביצע הנאשם כאשר מעל ראשו מרחף מאסר מותנה, תוך שניכר כי לא היה בכך כדי להרתיעו לשוב לעשייה עבריינית.
22. שיקולי הרתעת היחיד בענייננו מובילים להחמרה בענישתו של הנאשם וזאת לאחר ששירות המבחן לא בא בהמלצה שיקומית-טיפולית בעניינו והמליץ על ענישה מוחשית הכוללת מאסר בפועל והטלת מאסר על תנאי. שירות המבחן מצא כי הנאשם נעדר מוטיבציה כנה לפעול לשינוי והעריך כי קיים סיכון גבוה להישנות התנהלות עוברת חוק, ובפרט בעבירות בתחום האלימות. ברי כי בהיעדרו של הליך שיקומי, נותרו גורמי הסיכון ללא מענה.
- הגם הודאתו של הנאשם בכתב האישום המתוקן ודברי החרטה שהשמיע בבית המשפט, שירות המבחן התרשם מהעדר אמפתיה כנים כלפי אלו הנפגעים מהתנהגותו, ובהעדר אפיק שיקומי אין די בדברי החרטה.
23. נוכח שכיחות עבירות הסחיטה סבורני כי הגיעה העת להחמיר בענישה בעבירות אלו תוך מתן הבכורה לשיקולי הרתעת הרבים. על העברין הפוטנציאלי לדעת כי אל לו לנצל לרעה את יתרון כוחו על פני החלש ממנו, שכן ייתן את הדין בפני החוק החזק מכל. אך אל לנו להסתפק רק ברטוריקה מחמירה, וההחמרה בענישה צריכה למצוא ביטוייה בקביעת מתחם העונש ההולם והן בגזירת העונש בתוך המתחם, וכפי שהטיבה לנסח זאת כבוד השופטת לחיאני שהם בת"פ מחוזי ב"ש 6546-05-22 (20.5.24, פסקה 16).
- לענין שיקולי הרתעת הרבים בעבירת הסחיטה ראה דברי כבוד השופט רובינשטיין בע"פ 2357/13 איתמר רוש נ' מדינת ישראל (06.10.13):
- "לרוב קורבנות סחיטה נמנעים מתלונה ודיווח על עבירה, ומשכך יש לנצל את המקרים המגיעים לבית המשפט להשתת עונשים שיהיה בהם כדי להרתיע את הרבים ולשידור מסר לקורבנות, לפיו אם יתנגדו לסחיטה המופעלת כלפיהם ויפנו לגורמי המתאימים, יד החוק תסיט את העבריינים ותכביד עליהם".
24. אינני נעתר לבקשת הסניגור כי המאסר המותנה שהוטל על הנאשם בתיק ת"פ 19540-12-21 יופעל בחופף למאסר שיוטל עליו בתיק שבענייננו, שכן הנאשם ביצע העבירות בתיק שבענייננו זמן קצר לאחר שחרורו ממאסרו. בהעדרו של הליך טיפולי-שיקומי על הנאשם 1 להבין כי עונש מאסר מותנה יהפוך למאסר מוחשי מאחורי סורג ובריה ככל שלא ישנה התנהלותו העבריינית. יחד עם זאת, ובשים לב להודאתו יופעל המאסר על תנאי 6 חודשים במצטבר והיתרה בחופף.
25. אשר על כן, ולאחר איזון בין השיקולים השונים אני גוזר על הנאשם 1 את העונשים הבאים:

- א. 48 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו.
- ב. הנני מורה על הפעלת המאסר המותנה בן 8 חודשים מתיק ת"פ (מחוזי מרכז לוד) 19540-12-21, כך שיופעל 6 חודשים במצטבר לעונש המאסר שהוטל בתיק זה והיתרה בחופף.
- סה"כ ירצה הנאשם 54 חודשי מאסר בפועל.
- ג. 12 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו, שלא יעבור עבירת אלימות או רכוש מסוג פשע.
- ד. 6 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו, שלא יעבור עבירת אלימות או רכוש מסוג עוון.
- ה. פיצוי למתלונן, ע.ת.1, בסך 7,500 ₪. הפיצוי ישולם לא יאוחר מיום 01.01.25.
- לידיעת הנאשם, ניתן יהיה לשלם את הפיצוי לחשבון המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגבייה באחת מהדרכים הבאות:
- בכרטיס אשראי - באתר המקוון של רשות האכיפה והגבייה, www.eca.gov.il
 - מוקד שירות טלפוני בשירות עצמי (מרכז גבייה) - בטלפון *35592 או בטלפון *35592-*****
 - במזומן בכל סניף של בנק הדואר - בהצגת תעודת זהות בלבד (אין צורך בשוברי תשלום).
- זכות ערעור תוך 45 ימים לבית המשפט העליון.
- ניתן היום, ג' סיוון תשפ"ד, 09 יוני 2024, במעמד הצדדים.